

Muhafazakârlığın Yerel Görünümleri
SIIRT ÖRNEĞİ

Yazar
Büşra ÖZÜDOĞRU

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Bu kitapta yer alan fikirler ve düşünceler yazara ait olup, hiçbir kurum veya kuruluşun görüşünü yansıtmamaktadır. Bu kitap Paylaşılan "Muhafazakârlığın Yerel Görünümleri Siirt Örneği" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

ISBN

978-625-399-215-6

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı

Muhafazakârlığın Yerel Görünümleri
Siirt Örneği

Yayıncı Sertifika No

47518

Yazar

Büşra ÖZÜDOĞRU

ORCID iD: 0000-0002-4778-8267

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

SOC039000

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

DOI

10.37609/akya.2611

Kütüphane Kimlik Kartı

Özüdoğru, Büşra.

Muhafazakarlığın Yerel Görünümleri Siirt Örneği / Büşra Özüdoğru.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.

366 s. : tablo. ;160x235 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253992156

1. Sosyal Bilimler-Din Sosyolojisi.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

Muhafazakârlık, Avrupa'da kapitalist modernleşme süreci karşısında, bu sürecin çözdüğü toplumsal, kültürel, siyasi ve dinî tüm yapıların anlam ve sürekliliği adına gösterilen bir tepkidir. Türkiye'de ise muhafazakârlığın varlığı, modern Türkiye'nin doğuşuyla ortaya çıkmış ve cumhuriyetin ürettiği bir zeminde siyasal ve felsefi bir dil olarak berraklaşmıştır. Türkiye'de muhafazakâr düşüncenin belirginleştiği temel alan Batılılaşma tartışmaları ekseninde ortaya çıkmıştır. Batılılaşma çerçevesinde yeni bir millî kimlik inşa etme amacıyla gerçekleştirilen inkılaplara yönelik Türk muhafazakârlığı, bu inkılapların görmezden geldiği toplumsal hassasiyetlerin korunmasını esas alan ve ilerlemeyi farklı bir kulvardan izleyen bir modernleşme tasavvuruna sahip olmuştur. Türkiye'de Cumhuriyet ile birlikte inşa edilmeye çalışılan ulus-devlet inşasının merkezileşmeye, kültürü standartlaştırmaya ve toplumun homojenleştirilmesine dayanan bir süreç oluşunun Türkiye'de yarattığı gerilimler özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde farklı gerilimler ve farklı dirençler ortaya çıkarmıştır. Bu da Türkiye'de muhafazakârlığın tek boyutta yaşanmadığını, farklı dinamiklerle ele alınması gerekliliğini göstermiştir. Araştırmanın örnek alanı olarak belirlenen Siirt ile Türkiye'de muhafazakârlığın belli bir "yere" bağlı olarak irdelenmesi ve "yerel" olanın sosyolojik bilgisine ulaşılması amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemi ve yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak, 36 kişi ile gerçekleştirilen derinlemesine mülakatlar neticesinde muhafazakârlığın belli bir "yer" e özgü olarak aldığı farklı biçimsellikler, mekânda yaşayan insanların toplumsal ilişkileri üzerinden ele alınmıştır. Elde edilen görüşme verileri fenomenolojik araştırma desenine bağlı kalınarak, betimsel olarak analiz edilmiştir. Görüşmeler neticesinde dinî, kültürel ve siyasal muhafazakârlığa yönelik yerel farklılıkları serimleyen önemli temalar ortaya çıkmıştır.

Bu çalışma Muhafazakârlığın Yerel Görünümleri Siirt Örneği başlığı ile Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde hazırlanmıştır. Çalışmanın bu kıvama gelerek bir bütünlük kazanmasında pek çok kişinin emeği bulunmaktadır, onlara teşekkür etmeyi kendime bir borç bilirim. Öncelikle yüksek lisanstan bu yana öğrencisi olmaktan ve hem yüksek lisans hem de doktora sürecimi beraber yürütmekten son derece mutluluk duyduğum, bunca yıllık süre içerisinde hoşgörüsüne, engin fikirlerine ve anlayışına mazhar olduğum saygıdeğer hocam Prof. Dr. Mahmut Hakkı AKIN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Yüksek lisanstan bu yana akademik hayatıma kattığı her bilgi ve değer için kıymetli hocam Prof. Dr. Ahmet KOYUNCU'ya, değerli hocam Doç. Dr. Uğur ÇAĞLAK'a teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmama büyük ilgi göstererek Siirt'i daha iyi tanımamda ve araştırmamın ana hatlarının çizilmesinde emekleri olan, kıymetli fikir ve görüşlerini benimle paylaşan saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. İhsan Süreyya SIRMA'ya ve Prof. Dr. Yasin AKTAY'a

şükranlarımı sunarım. Öte yandan Siirt Üniversitesi'nde birlikte mesai yaptığım kıymetli hocalarıma, personelimize, Siirt halkına ve saha çalışmasının gizli kahramanları olan katılımcılarıma da tüm emek ve içtenlikleri için teşekkür ederim.

Son olarak, anneme ve babama, zorlu sürecimde bana verdikleri sonsuz destek için ve bugüne kadar bana kattıkları her şey için minnettarım. Eğitim ve akademik hayatımda sabırla ve inanarak benden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli eşim Osman'a ve Siirt'in bize biricik hediyesi olan, O'na daha iyi bir gelecek bırakmak için çabaladığım sevgili kızım Zeynep Fatıma'ya tüm kalbimle teşekkür ederim.

Büşra ÖZÜDOĞRU

2023

Annem Songül ve Kızım Zeynep Fatıma'ya...

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
------------	---

BÖLÜM 1

TÜRKİYE’DE MUHAFAZAKÂRLIĞIN SEYRİ VE KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ.....	11
--	-----------

1.1.Türkiye’de Muhafazakârlığın Seyri ve Üzerinde Durduğu Temel Saikler.....	11
1.1.1. Türk Muhafazakârlığının Değişim Anlayışı.....	13
1.1.2. Türk Muhafazakârlığı ve Batılılaşma Meselesi.....	14
1.1.3. Din ve Laiklik Ekseninde Türk Muhafazakârlığı.....	19
1.1.4. Dil Devrimi Meselesine Türk Muhafazakârlığının Bakışı.....	24
1.1.5. Türk Muhafazakârlığında Gelenek ve Tarih Anlayışı.....	30

BÖLÜM 2

TÜRK MODERNLEŞMESİ BAĞLAMINDA MUHAFAZAKÂRLIK, GÜNEYDOĞU VE SİİRT	33
---	-----------

2.1.Türkiye’de Muhafazakârlığın Türk Modernleşmesiyle İlişkisi.....	33
2.2.Kemalizm’in Gelenek Karşıtlığına Karşı Türk Muhafazakârlığı.....	38
2.3.Kemalizm’in İlkelerinin Türk Muhafazakârlığı İle İlişkisi	40
2.4.Türkiye’de Modernleşme-Muhafazakârlık Tartışmalarına Merkez-Çevre İlişkisi Bağlamında Bir Bakış	46
2.5.Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Cumhuriyet Modernleşmesi Karşısında Konumu ve Muhafazakâr Direnişi	54
2.6.Siirt’te Dinî, Siyasi ve Sosyokültürel Hayatın Modernleşme ve Muhafazakârlık İlişkisi Bağlamında Değerlendirilmesi.....	60
2.6.1. Siirt’in Dinî Yapısı ve Medrese Kültürü.....	60
2.6.2. Siirt’in Siyasal Yapısı ve Seçim Analizleri.....	62
2.6.3. Siirt’in Sosyokültürel Yapısı ve Göç Hareketleri.....	66

BÖLÜM 3

ARAŞTIRMA BİLGİLERİ	71
----------------------------------	-----------

3.1.Araştırmanın Konusu.....	71
3.2.Araştırmanın Amacı.....	72

3.3.Araştırmanın Önemi ve Özgünlüğü.....	72
3.3.1. Araştırmanın Yöntemi.....	74
3.3.2. Araştırmanın Örneklemi	76
3.3.3. Veri Toplama Araçları	77
3.3.4. Mülakat Süreci ve Güçlükler.....	79
3.3.5. Veri Analizi.....	81

BÖLÜM 4

ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ..... 83

4.1.Siirt'te Dini Muhafazakârlık.....	83
4.1.1. Dini Muhafazakârlığın Üreticisi ve Südürücüsü	
Olarak Medrese	83
4.1.1.1. Siirt'te Medrese, Tarikat Bağlılığı "Medreseler İnanç Harcımız"	85
4.1.1.2. Din Âlimlerine (Seyda, Şeyh, Müderris, Mele vb.) Güven.....	92
4.1.1.3. Farklı Medreselere Bağlılık	94
4.1.1.4. Medreselerin Yaşadıkları Sıkıntılar	96
4.1.1.5. Medreselerdeki Değişim.....	100
4.1.1.6. Medreselere Güven Duymayanlar.....	103
4.1.1.7. Yerel Muhafazakârlığın Temsili Kurumu Olarak Medreselerin, Diyabet ve İlahiyat ile Karşılaştırılması.....	106
4.1.2. Geleneksel Bir Uygulama: Taziye Kültürü.....	109
4.1.2.1. Siirt'te Taziye Kültürü: "Kırmızı Çizgimiz".....	118
4.1.3. İslami Bir Kültür: Vakıf Kültürü ve Muhafazakârlık.....	122
4.1.3.1. Siirt'in Hassas Konusu: Vakıf Arazileri: "Vakıf arazisi olan bir yere arabamı bile park etmem, içinden de yürümem"	128
4.1.3.2. Siirt'te Vakıflara Yönelik Eleştiriler.....	135
4.1.4. Siirt'te Dindarlık ve Muhafazakârlık İlişkisinin Farklı Görünümleri.....	137
4.1.4.1. Ramazan Ayında Yeme İçme Mekânlarının Kapalı Oluşu.....	141
4.2.Siirt'te Kültürel Muhafazakârlık	145
4.2.1. Dile Dair Muhafazakâr Reaksiyonlar	145
4.2.1.1. Siirt Arapçasının Durumu.....	148
4.2.1.2. Kürtçenin Durumu ve Yasaklardan Etkilenmesi: "Kendi dilimi konuşmak, korumak istiyorum diye vatandaşlığımız sorgulandı".....	151
4.2.1.3. Resmî Dile Karşı Tutum ve Anadilin Zayıf Kalması	156
4.2.1.4. Dayanışma ve Direnişin Simgesi Olarak Anadilin Korunması.....	164

4.2.2. Siirt'te Aşiret, Sülale ve Akraba İlişkileri: Süreklilikler ve Çözümler.....	172
4.2.2.1. Aşiret ve Sülale İlişkilerinde Değişim ve Zayıflama Üzerinden Muhafazakârlık Okuması	184
4.2.3. Dramatik Yaşamlar: Yerinden Edilmeler, Zorunlu Göçler	187
4.2.3.1. Batı'ya Doğru Göçün Şehre Etkisi.....	190
4.2.3.2. Siirt Araplarının Düşünceleri: "Gelen göçler şehri köyleştirdi"	196
4.2.3.3. Koçerlere Karşı geliştirilen Kültürel Tepkicilik: "İmkânım olsaydı Onlar gelirken birden şehre almazdım".....	204
4.2.3.4. Öz'ün Muhafaza Edilmesi ve Kent Kültürüne Uyum.....	207
4.2.4. Kültürel Muhafazakârlığın Temsili Kurumu: Kadın ve Aile.....	216
4.2.4.1. Ailenin Dönüşümü ve Muhafazakâr Düşüncenin Merkezinde Aile	216
4.2.4.2. Türkiye'de Ailenin Değişimi ve Muhafazakâr Tepkiler.....	219
4.2.4.3. Siirt'te Aile Yaşamı.....	226
4.2.4.4. Siirt'te Kadının Konumu Üzerinden Muhafazakârlık Okuması	235
4.2.4.5. Kadının Okuması ve Çalışması Üzerine Tartışmalar.....	246
4.2.5. Kadim Geçmişin Simgesi: Gelenekler.....	252
4.2.6. Şehrin Dönüştürücü Unsuru Üniversite ve Muhafazakâr Tepkiler	260
4.2.7. Tillo'nun Dinî ve Toplumsal Mekân Olarak Değeri.....	270
4.3. Siirt'te Siyasal Muhafazakârlık.....	277
4.3.1. Genel ve Yerel Siyasal Dinamikler Arasında İnce Bir Çizgi.....	277
4.3.2. Temsil Sorunu: Muhafazakâr Değerlerin Siyasal Tercihlere Yansıması.....	282
4.3.3. Dinin Enstrümantal Gücünün Keşfi: HDP ve Dinî Değerler.....	288
4.3.3.1. İslami Bir Argüman: Sivil Cumalar	297
4.3.4. PKK'nın Dinî, Kültürel ve Toplumsal Değerlere Etkisi.....	300
4.3.5. HDP'ye Muhafazakâr Desteğin Yerel Dinamikleri.....	310
4.3.6. Siyasal Muhafazakâr Geleneğin Yerel Zeminde Yaşadığı Kırılmalar.....	316
4.3.6.1. Kayyum Atamasına Muhafazakâr Tepki.....	319
4.3.6.2. Ümit ve Arada Kalmışlık: Çözüm Süreci	321
4.3.6.3. Kobani Olayları'nın Yansımaları.....	328
SONUÇ	333
EK.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	345
KAYNAKLAR	347

KAYNAKLAR

- ABUZAR**, Celil. (2010), Şanlıurfada Değişen Toplumsal Yapıda Taziye Geleneği -Bir Toplumsal Yapı Çözümlemesi-, **Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi**, Cilt: 10, Sayı: 2, ss:259-274.
- AHMAD**, Feroz. (2014), **Modern Türkiye'nin Oluşumu**, 13. Baskı, İstanbul: Kaynak Yayınları.
- AKAY**, Sedat. (2020), **Günümüz Siirt Arapçası**, Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKGÜNDÜZ**, Ahmet. (1986), Eski ve Yeni Hukukumuzda Devletin Kurduğu Vakıflar, **Vakıf Haftası Dergisi**, Sayı: 4 ss:235-246.
- AKIN**, Mahmut Hakkı. (2012), Türkiye'de Muhafazakârlığın Direnme Odağı Olarak Aile, **Muhafazakâr Düşünce**, Yıl: 8, Sayı: 31, ss: 3-20.
- AKIN**, Mahmut Hakkı. (2020). Türkiye'de Muhafazakâr Düşüncenin Oluşumu ve Farklı Biçimleri, **Müslüman Dünyada Çağdaş Düşünce I**, (Der. Lütfi Sunar), Ankara: YTB Yayınları, ss. 291-311.
- AKIN**, Mahmut Hakkı. (2011). İktidarda Muhalefetten İktidar Muhafazakârlığına: Türkiye'de Muhafazakârlık Üzerine Bir Değerlendirme, **Toplumsal Hareketler**, (Ed. G. Işık) Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık, ss:87-101.
- AKIN**, Mahmut Hakkı. (2013). Yabancıda Aranan Yerlilik. **Sosyoloji Divanı: Taşra Fragmanları**, Sayı:1, ss:45-56.
- AKTAŞ**, Ahmet. (2016). Göç ve Modernleşme Bağlamında Siirt'te Değişen Kimlik, **Siirt İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Cilt:3, Sayı:2, ss:79-100.
- AKKAŞ**, Hasan Hüseyin. (2001). Türk Modernleşme Tarihinde Muhafazakâr Siyasi Düşünce. **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt:3, Sayı:2, ss:1-12.
- AKPOLAT**, Yıldız. (2014). **Türk Sosyolojisinde Devrimcilik, Buhran ve Muhafazakârlık**, İstanbul: Doğu Kitabevi.
- AKŞİT**, Elif Ekin. (2008). Halk Eğitiminin Başarısı ve Başarısızlığı, **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi**, Cilt:6, Sayı:12, ss:371-398.
- AKŞİT**, Bahattin. (1998) Türkiye'de Kent-köy, Sınıf, Din ve Etnisite Farklılaşmaları ve Toplumsal Kültürel Bunalımdan Demokratik Çıkış, **Türkiye'de Bunalım ve Demokratik Çıkış Yolları**, Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.
- AKTAY**, Yasin. (2000), Güneydoğuda İntihar: Kalan Sağlar Kimindir? **Tezkire**, sayı:18.
- AKTAY**, Yasin. (2006). İslamcılıktaki Muhafazakâr Bakıye, **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Muhafazakârlık**, Cilt:5, 3. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, ss: 346-360.
- AKTAY**, Yasin. (2007a). Türk Eğitiminin Modernleşmesi Bağlamında Siirt Medreseleri. **İbrahim Hakkı ve Siirt Uleması Sempozyum Bildirileri**, İstanbul: Beyan Yayınları., ss:27-37.
- AKTAY**, Yasin. (2007b). Şehirleşme Kültürü ve Siirt. **Uluslararası Siirt Sempozyum Bildirileri**. İzmir: Birleşik Matbaacılık, ss:63-72.
- AKTAY**, Yasin. (2011). **Karizma Zamanları**, İstanbul: Timaş Yayınları.
- AKTAY**, Yasin. (2013). **Tarih Bozumu Tarih Sosyolojisi Denemeleri**, 2.Baskı, İstanbul: Açılım Yayınları.
- AKTÜRK**, Şener. (2015). **Almanya, Rusya ve Türkiye'de Etnisite Rejimleri ve Milliyet**. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- AKYOL**, Mustafa. (2007). **Kürt Sorununu Yeniden Düşünmek**, 2. Baskı, İstanbul: Doğan Kitap.
- ALVER**, Köksal. (2010). **Mahalle: Mekan ve Hayatın Esrarlı Birlikteliği**, Ankara: İdeal Kent Dergisi.
- ARGIN**, Şükrü. (2018). Taşraya içeriden bakmak mümkün müdür? **Taşraya Bakmak**, (Der. Tanıl Bora). 8.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.

- ARITÜRK, Muhammed Fatih. ve Ahmed Arıtürk, (2003). **Siirt'le İlgili Anekdotlar**, C.II, Siirt: Orka Matbaası.
- ARSLAN, Fecri, (2016), **Devlet Aklı Kürt Sorunu ve AK Parti**, Doktora Tezi, Konya Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ARSLAN, Hüsamettin. (2007). **Epistemik Cemaat**, İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- ARSLANTÜRK, Zeki. (2008). **Sosyoloji, Kavramlar, Süreçler, Kurumlar, Teoriler**, İstanbul: Çamlıca Yayınları.
- AŞKIN, Deniz. (2018), **Türkiye'de Medreseler, Seydalık Ve Meşruiyet Arayışları**, Doktora Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ATATÜRK'ÜN SÖYLEV VE DEMEÇLERİ. (2006), Atatürk'ün Söylev Ve Demeçleri I-III, 5. Baskı, İstanbul: Divan Yayıncılık.
- ATAY, Tayfun. (2006). Gelenekçilikle Karşı-Gelenekçiliğin Gelgitinde Türk "Gelenek-çi" Muhafazakârlık. (Ed. A. Çiğdem). **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Muhafazakârlık**, Cilt:5, 3. Baskı., İstanbul: İletişim Yayınları., ss:154-175.
- AYTAÇ, Ahmet Murat. (2015). **Ailenin Serencamı Türkiye'de Modern Aile Fikrinin Oluşması**, 3. Baskı, Ankara: Dipnot Yayınları.
- AYVAZOĞLU, Beşir. (2006). Türk Muhafazakârlığının Kültürel Duruşu. (Ed. A. Çiğdem). **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Muhafazakârlık**, Cilt: 5, 3.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, ss:509-532.
- BALA, Sebahattin. (2012). **Bir Eğitim Kurumu Olarak Şark Medreseleri (Mardin Yöresi Örneği)**. Yüksek lisans Tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi, Sosyal bilimler Enstitüsü.
- BALIK, Hüseyin. (2019). **Modern Dönemde Taziye Geleneği: Taziye Evleri (Batman Örneği)**, Yüksek Lisans Tezi, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BALTACI, Ali. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?, **Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt:5, Sayı:2, ss:368-388.
- BALTACIOĞLU, İsmail Hakkı. (1966). **Kültürce Kalkınmanın Sosyal Şartları**, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- BAŞGİL, Ali Fuad. (2020), **Din ve Laiklik**, 15.Baskı, İstanbul: Yağmur Yayınları.
- BAŞGİL, Ali Fuad. (2007). **Ord. Prof. Dr. Ali Fuad Başgil'den Mektuplar**, İstanbul: Yağmur Yayınları.
- BAŞGİL, Ali Fuad. (2007). **Türkçe Meselesi**, 3.Baskı, İstanbul: Yağmur Yayınevi.
- BAUMAN, Zygmunt. (2012). **Ölümlülük, Ölümsüzlük Ve Diğer Hayat Stratejileri**, 2. Baskı, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- BAUMAN, Zygmunt. (2016). **Postmodern Etik**, 3.Baskı, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- BAYTEKİN, Serhat Buhari. (2007), **Mustafa Şekip Tunç'un Sosyal Ve Siyasal Düşüncesi**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BENEDICT, Ruth. (1998). **Kültür Örüntüleri**, Ankara: Öteki Yayınları.
- BELGE, Murat. (2009). Mustafa Kemal ve Kemalizm. **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Kemalizm**. Cilt:2, 6. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları. ss:129-143.
- BELGE, Murat. (1995), Türk Dilinde Gelişmeler, **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi**, Cilt: 10, İstanbul: İletişim Yayınları, ss: 2588-2606.
- BERKES, Niyazi. (1997). **Unutulan Yıllar**, İstanbul: İletişim Yayınları.
- BERKES, Niyazi. (2003). **Türkiye'de Çağdaşlaşma**, İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- BORA, Tanıl. (2017). **Türk Sağının Üç Hali**, 10. Baskı, İstanbul: Birikim Yayınları.
- BORA, Tanıl. (1997). Türk Muhafazakârlığında Bazı Yol İzleri. **Toplum ve Bilim**, Sayı:74, ss:6-31.
- BORA, Tanıl ve Necmi Erdoğan (2006). Biz Anadolu'nun Bağrı Yanık Çocukları...-Muhafazakâr Popülizm. (Ed. A. Çiğdem). **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Muhafazakârlık**, Cilt: 5, 3. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, ss:632-644.

- BORA, Tanıl. (2018). Taşralaşan ve taşrasını kaybeden Türkiye. (Der. Tanıl Bora). **Taşraya Bakmak**, 8.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.
- BORA, Tanıl ve Burak Onaran (2006). , Nostalji ve Muhafazakârlık “Mazi Cenneti”, (Ed. A. Çiğdem **Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce-Muhafazakârlık**, Cilt: 5, 3.Baskı, İstanbul: İletişim Yayıncıları, ss: 234-237.
- BOURDIEU, Pierre. (1991), **Language and Symbolic Power**, Cambridge: Polity Press.
- BOURDIEU, Pierre. (1997). **Toplumbilim Sorunları**, İstanbul: Kesit Yayınları.
- BOURDIEU, Pierre. (2016). **Akademik Aklın Eleştirisi Pascalca Düşünme Çabaları**, İstanbul: Metis Yayınları.
- BOURSE, Michel, ve Halime Yücel (2012), **İletişim Bilimlerinin Serüveni**, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- BRUINSENEN, Martin van. (2015), **Ağa, Şeyh, Devlet**, 9. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.
- BUDAK, Selçuk. (2005), **Psikoloji Sözlüğü**, 3. Baskı, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- BULAÇ, Ali. (2014). **Din ve Siyaset**, İstanbul: İnkılâp Yayınları.
- CAPORAL, Bernard. (2000), **Kemalizm ve Kemalizm Sonrasında Türk Kadını- I (1923-1970)**. Ankara: Yeni Gün Haber Ajansı ve Yayıncılık.
- CAPORAL, Bernard. (1999), **Kemalizm ve Kemalizm Sonrasında Türk Kadını-III,(1919-1970)**, Ankara: Yeni Gün Haber Ajansı ve Yayıncılık.
- CASSIRER, Ernst, (2005), **Kültür Bilimlerinin Mantığı Üzerine**, Ankara: Hece Yayınları.
- CEMAL, Hasan. (2015). **Kürtler**, İstanbul: Everest Yayınları.
- CENGİZ, Emin. (2019), Siirt Arapçasının Korunmasında Sözlü Kültürün Rolü, **Artuklu Akademi**, Cilt: 6 Sayı: 1, ss: 67-88.
- COŞKUN, Vahap. (2015), Çözüm Süreci: 6-8 Ekim Olayları ve Sonrası, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 20, Sayı: 32, ss: 1-12
- CRESWELL, John W. (2016), **Nitel Araştırma Yöntemleri Beş Yaklaşım Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni**, 3.Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- CRYSTAL, David. (2015), **Dillerin Katli**, 3. Baskı, İstanbul: Profil Yayınları.
- ÇAĞRICI, Mustafa. (2011), “Taziye”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)** Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, Cilt: 40, ss: 202-204.
- ÇAHA, Ömer. (2004). Taha Akyol İle Muhafazakârlık ve Muhafazakâr Olmak Üzere/Röportaj, **Liberal Düşünce**, Sayı: 34, SS:101-116.
- ÇAHA, Ömer. (2017). **Sivil Kadın, Türkiye’de Sivil Toplum ve Kadın**, Ankara: Savaş Yayınevi.
- ÇETİN, Halis. (2003), Gelenek ve Değişim Arasında Kriz: Türk Modernleşmesi, **DoğuBatı Dergisi**, Sayı: 25, Kasım-Aralık-Ocak 2003-2004, ss.11-40.
- ÇETİN, Halis. (2005), Ezelden Ebede; Kadim Bilgeliğin Kutsal Yolculuğu: Gelenek, **Muhafazakâr Düşünce Dergisi**, Yıl:1, Sayı: 3, ss: 153-171.
- ÇETİN, Halis. (2007). Modernleşme Evrimi: Türk Devrimi. **Muhafazakâr Düşünce Dergisi**, Sayı:12, ss:39-49.
- ÇİÇEK, Halil. (2009). **Şark Medreselerinin Serencamı**. İstanbul: Beyan Yayınları.
- ÇİĞDEM, Ahmet. (1997). Muhafazakârlık Üzerine, **Toplum ve Bilim Dergisi**, Sayı:74, ss:32-49.
- ÇİĞDEM, Ahmet. (2006). Sunuş. **Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Muhafazakârlık**, Cilt:5, 3. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları., ss:13-19.
- ÇİĞDEM, Ahmet. (2016), **Taşra Epiği**, 3.Baskı, İstanbul: Birikim Yayınları.
- ÇİZAKÇA, Murat. (2006), **Türkiye’de Hayırseverlik: Vatandaşlar, Vakıflar ve Sosyal Adalet** Sonuç Raporları, TÜSEV.
- ÇOKOĞULLAR BOZASLAN, Emel. (2018), **Muhafazakârlık ve AK Parti’nin Aile Politikaları**, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DEAL, Terrence ve Allen Kennedy (2000). **Corporate Cultures: The Rites and Rituals of Corporate Life**, New York: Perseus.

- DEMİR, Ömer. (2005). "Anadolu Sermayesi" ya da "İslamcı Sermaye". (Ed.T.Bora- M.Gültekingil). **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: İslamcılık**, Cilt:6, 2. Baskı, İstanbul:İletişim Yayınları, ss:870-886.
- DEMİR, Şerif. (2016), **Cumhuriyet Döneminde Siirt**, İstanbul: Düzey Yayınları.
- DEMİREL, Tanel. (2007). Cumhuriyet Döneminde Alternatif Batılılaşma Arayışları. **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Modernleşme ve Batıcılık**, Cilt:3, 4.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları. ss:218-250.
- DEREN, Seçil. (2007). Kültürel Batılılaşma. **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Modernleşme ve Batıcılık**, Cilt:3, 4.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, ss: 382-427.
- DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI, (2013), **Hadislerle İslam**, Cilt, 1, 2. Baskı, T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı.
- DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI, (2013), **Hadislerle İslam**, Cilt:4, 2. Baskı, T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı
- DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI, (2020), **Hadislerle İslam**, Cilt: 7, 4. Baskı, T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı.
- DOĞAN, Mehmet Sait. (2006), Vakıf Medeniyetimize Sosyal Siyaset ve Sosyoloji Açısından Bir Yaklaşım, **Sosyoloji Konferansları**, Sayı: 34, ss: 9-28.
- DURAL, Baran. (2004). Muhafazakârlığın Tarihsel Gelişimi ve Muhafazakâr Söylem, **Muhafazakâr Düşünce Dergisi**, Yıl:1 Sayı:1, ss: 121-133.
- EBİNÇ, Sait. (2008). **Doğu Anadolu Düzeninde Aşiret-Cemaat-Devlet (1839-1950)**. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- EGE, Süleyman Cengiz. (2019), **Toplumsal Bellek Ve Mekânsal Temsiller: Tillo (Siirt) Örneği**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- EKİNCİ, Yusuf. (2021), **Kürt Sekülerleşmesi: Kuşak Farklılaşması Bağlamında Diyarbakır'da Dini Değişim**, Doktora Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ERDOĞAN, Mustafa. (2004). "Muhafazakârlık". **Uluslararası Muhafazakârlık ve Demokrasi Sempozyumu**. Ankara AK Parti Yayınları.
- ERGÜN, Mustafa. (1982). **Atatürk Devri Türk Eğitimi**, Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- ERTEM, Adnan. (2011), Osmanlıdan Günümüze Vakıflar, **Vakıflar Dergisi**, 36, ss.25-65.
- ERTOSUN, Erkan ve Didem Tomaslar (2015). PKK'nın Laiklik Söylemi: 'Truva Atı' İslam'dan Demokratik İslam Kongresi'ne. **Bilge Strateji**, 7 (13), ss: 71-95.
- FOCAULT, Michel. (1967). Öteki Mekanlara Dair. (Çev.Burak Boysan, Deniz Erksan). **Defter Dergisi**, 1988, Sayı:4, ss:7-15.
- GENÇ, Elif, (2014), Osmanlı Hukukunda Vakıfların Denetimi (Evkaf-I Hümayun Nezareti), **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, 72 (1), ss.531-554.
- GIDDENS, Anthony. (2004). **Modernliğin Sonuçları**, 3. Baskı, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- GIDDENS, Anthony. (2012). **Sosyoloji, Kısa Fakat Eleştirel Bir Giriş**, 4. Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- GÖKA, Erol, Sevinç Göral ve Çetin Güney (2006), Bir Hayat İnsanı Olarak Türk Muhafazakârı ve Kaygan Siyasal Tercihi, **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Muhafazakârlık**, Cilt:5, 3. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, ss: 302-313.
- GÖKALP, Ziya. (2011). **Kürt Aşiretleri Hakkında Sosyolojik Tetkikler**, 3.Baskı, İstanbul: Kaynak Yayınları.
- GÖKÇEN, Ahmet. (2011). **Güneydoğu Anadolu Projesinin Devlet ile Bölge Halkı Arasındaki Güvenin Tesisine Katkıları**, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÖKMEN, Özgür. (2006). Tek Parti CHP'sinde Muhafazakâr Yönelimler. **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Muhafazakârlık**, Cilt:5, 3. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları., ss:132-153.

- GÖLE**, Nilüfer. (2016), **Modern Mahrem**, 13. Baskı, İstanbul: Metis Yayınları.
- GÖRGİN**, M. Şefik. (2014). **Arapça Qeltu Lehçesi 'Arabi'l-Welêyê' Siirt Arapçası**, Kocaeli: Özlem Ofset Matbaa.
- GÜL**, Ahmet. (2016), Sahâbe Tefsirinde Dil Olgusu, XII. Tefsir Akademisyenleri Koordinasyon Toplantısı, **Kur'an ve Sahâbe Sempozyumu**, ed. Hasan Keskin, Abdullah Demir, ss: 197-210.
- GÜLTEKİN**, Nihat, Abdullah Çelik ve Zekeriya Nas (2008), Üniversitelerin Kuruldukları Kent'e Katkıları, **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 24, ss: 264-269.
- GÜREL**, Sümer. (2001), "Türkiye'de Göç ve Bütünleşme Sorunsalı", **21. Yüzyılın Karşısında Kent ve İnsan**, İstanbul: Bağlam Yayınları.
- HAYES**, Carlton J. (1995). **Milliyetçilik: Bir Din Batı Siyasal Düşüncesinde Ulusalçılık Tasavvuru**, İstanbul: İz Yayınları.
- HEPER**, Metin. (2010). **Devlet ve Kürtler**. 2.Baskı., İstanbul: Doğan Kitap.
- HOBBSAWM**, Eric ve Terence Ranger. (2006), **Gelenekçinin İcadı**, İstanbul: Agora Yayıncılık.
- HOFFER**, Eric. (2017), **Değişim Sancısı**, İstanbul: Dergah Yayınları.
- İNAN**, Afet. (1968). **Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler**, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- İNAL**, Mecbure. (1995). Kadın ve Erkek İnsandır, **Kadın Kimliği Dergisi**, Sayı: 5, İstanbul, ss. 23-24.
- İREM**, Nazım. (1997). Kemalist Modernizm ve Türk Gelenekçi-Muhafazakârlığının Kökenleri, **Toplum ve Bilim Dergisi**, Sayı: 74, ss:52-101.
- İREM**, Nazım. (2002). Cumhuriyetçi Muhafazakârlık, Seferber Edici Modernlik ve Diğer Batı Düşüncesi. **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**. Cilt:57, Sayı:2, ss:41-60.
- İSKAN KANUNU** -Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 21 fV 1/1934 - Sayı : 2733
- KARADENİZ**, Sıtkı. (2012), **Aşiret Sisteminde Dönüşüm -Aşiretin Kentte Aldığı Yeni Şekiller-Batman Örneği**, Doktora Tezi, Malatya İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
- KARPAT**, Kemal. (2019), **Türk Demokrasi Tarihi Sosyal Kültürel Ekonomik Temeller**, 10.Baskı, İstanbul: Timaş Yayınları.
- KARPAT**, Kemal. (1963). The People Houses in Turkey Establishment and Growth. **The Middle East Journal**, Vol:17, No:1-2. ss:55-67.
- KAYA**, Mahmut. (2013), **Modernleşme Sürecinde Aşiretlerin Dönüşümü: Şanlıurfa Aile ve Aşiret Dernekleri**, Doktora Tezi, Konya Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KIRK**, Russell. (2005). Süreklilik ve Değişim, (Çev. Faruk Çakır). **Muhafazakâr Düşünce Dergisi**, Yıl:1, Sayı:4, Bahar, ss:11-26.
- KIZMAZ**, Nuran. (2019), **Sosyal Bütünleşme Bağlamında Güneydoğu Anadolu'da Değişen Seyyidlik Ve Şeriflik Algısı Ve İşlevi: Turabdin Örneği**, Doktora Tezi, İstanbul Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KİRİŞÇİ**, Kemal. ve Gareth, Winrow (2007). **Kürt Sorunu Kökeni ve Gelişimi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- KİRMAN**, Mehmet Ali. (2011). **Din Sosyolojisi Terimler Sözlüğü**, İstanbul: Rağbet Yayınları.
- KONGAR**, Emre. (1997), **Kültür Üzerine**, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- KÖKÇE**, Halime. (2021), Kürt Siyasallaşmasında Dönemsel ve İdeolojik Etkiler: Kürtlerin Siyasetinden Kürtçü Siyasete, **mevzu Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 5, ss: 1-38.
- KÖKER**, Levent. (2009). **Modernleşme Kemalizm ve Demokrasi**, 11.Baskı., İstanbul: İletişim yayınları.
- KÖYMEN**, Nusret Kemal. (1934). **Halkçılık ve Köycülük**, Ankara: Tarık Edip ve Ş. Kütüphanesi
- KUCAK**, Ömer. (2016), XIX. Yüzyılın Son Çeyreğinde Siirt Ve Havalisindeki Vakıfların Arazi Varlıkları, **Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 6-7, ss: 13-26.
- KUÇÜKÖMER**, İdris. (2007). **Batılılaşma & Düzenin Yabancılaşması**, 5.Baskı, İstanbul: Bağlam Yayınları.

- KÜMBETOĞLU**, Belkıs. (2011), **Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma**, 4.Baskı, İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- LAÇİNER**, Ömer. (2018). Merkez(ler) ve taşra(lar) dönüşürken. (Der. Tanıl Bora). **Taşraya Bakmak**, 8.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.
- LAROUİ**, Abdullah. (1998), **Tarihselcilik ve Gelenek**, 2.Baskı, İstanbul: Vadi Yayınları.
- LEFEBVRE**, Henri. (2016), **Modern Dünyada Gündelik Hayat**, İstanbul: Metis Yayınları.
- LEWIS**, Bernard. (1993). **Modern Türkiye'nin Doğuşu**, 5.Baskı, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- LEWIS**, Geoffrey. (2007). **Trajik Başarı Türk Dil Reformu**, İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- MARDİN**, Şerif. (2017). **Türkiye'de Toplum ve Siyaset**, 23.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.
- MARSHALL**, Gordon. (1999), **Sosyoloji Sözlüğü**, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- MAZLUMDER**, (1995), Doğu ve Güneydoğu'da İç Göç- Neden ve Sonuçları-Raporu.
- MERİÇ**, Cemil. (1993), **Sosyoloji Notları ve Konferanslar**, 2.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.
- MERT**, Nuray. (2006). Muhafazakârlık ve Laiklik. (Ed. A. Çiğdem). **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Muhafazakârlık**, Cilt: 5, 3.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, ss:314-345.
- MERT**, Nuray. (2009). Cumhuriyet Türkiye'sinde Laikliğin ve Karşı Laikliğin Düşünsel Boyutu. **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Kemalizm**, Cilt:2, 6.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, ss: 197-209.
- MOLLAER**, Fırat. (2016). **Tekno Muhafazakârlığın Eleştirisi**, İstanbul:Dergah Yayınları.
- MOLLAER**, Fırat. (2017), **Muhafazakârlığın İki Yüzü**, 3.Baskı, İstanbul: Dergah Yayınları.
- NACAK**, İbrahim. (2018). **Taşra Kentin Ötekisi**, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- NEUMAN**, W. Lawrence. (2013), **Toplumsal Araştırma Yöntemleri, Nitel ve Nicel Yaklaşımlar-I** 6.Baskı, , Ankara: Yayın Odası
- NORA**, Pierre. (2006), **Hafıza Mekânları**, Ankara: Dost Kitabevi.
- OAKESHOTT**, Michael. (2004). Muhafazakâr Olmak Üzerine, Çev.İsmail Seyrek, **Muhafazakâr Düşünce Dergisi**, Yıl: 1, Sayı:1, yaz, 2004, ss:55-78.
- OBUZ**, Ömer. (2017), **Siirt'in Cumhuriyet Serüveni**, İstanbul: Akıl Fikir Yayınları.
- ORTATEPE**, Eyüp. (2014), **Terörle Mücadelede Sivil Toplumun Rolü: Doğu Ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde Kanaat Önderleri**, Ankara Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü.
- ÖCALAN**, Abdullah. (1993). **Kürdistan'da Kadın ve Aile**. Köln, Weşanên Serxwebûn.
- ÖĞÜN**, Süleyman Seyfi. (1997). **Politik Kültür Yazıları**, Bursa: Asa Kitabevi.
- ÖĞÜN**, Süleyman Seyfi. (2006). Türk Muhafazakârlığının Kültürel Politik Kökleri. (Ed. A. Çiğdem). **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Muhafazakârlık**, Cilt: 5, 3.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, ss:539-582.
- ÖĞÜN**, Süleyman Seyfi. (1997). Türk Muhafazakârlığının Kültür Kökleri ve Peyami Safa'nın Muhafazakâr Yanılgısı, **Toplum ve Bilim Dergisi**, Sayı:74, ss: 102-154.
- ÖĞÜN**, Süleyman Seyfi. (2004), Muhafazakârlık Soruşturması (Mülakat), **Muhafazakâr Düşünce Dergisi**, Yıl:1, Sayı:1, Yaz. ss:135-141.
- ÖKTEN**, Şevket. (2009). Toplumsal Cinsiyet ve İktidar: Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Toplumsal Cinsiyet Düzeni. **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Cilt:2, Sayı:8, ss:302-312.
- ÖNEN BAYKUŞAK**, Ronayi. (2019), **Türkiye'de Hâkim Ve Muhalif Politikannın Gerilim Alanlarından Biri Olarak Kürtçe Dil Meselesi**, Doktora Tezi, İstanbul Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZDENÖREN**, Rasim. (2019). **Gül Yetiştiren Adam**. 35.Baskı, İstanbul: İz Yayıncılık.
- ÖZER**, Ahmet. (1988). **Modernleşme ve Güneydoğu**, Ankara: İmge Kitabevi.
- ÖZİPEK**, Bekir Berat. (2006). Muhafazakârlık, Devrim ve Türkiye. (Ed. A. Çiğdem). **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Muhafazakârlık**, Cilt: 5, 3.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, ss:66-84

- ÖZİPEK**, Bekir Berat. (2010). Avrupa’da ve Türkiye’de Muhafazakârlık. **Muhafazakâr Düşünce Dergisi**, Yıl:7, Sayı:25-26, ss:105-120.
- ÖZİPEK**, Bekir Berat. (2017a), **Muhafazakârlık Akıl Toplum, Siyaset**, 4.Baskı, Ankara: Liberte Yayınları.
- ÖZİPEK**, Bekir Berat. (2017b), **Muhafazakârlık Nedir?**, Ankara: Liberte Yayınları.
- PAKER**, İrem Begüm. (2017). **Yeni Muhafazakâr Gençlik Kültürü (İzmir’deki Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma)**, Doktora Tezi, İzmir Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- PALABIYIK**, Adem. (2018). **Kürtler Sol ve Sekülerleşme hdp üzerine eleştirel yazılar**. İstanbul: Pınar Yayınları.
- PARİN**, Suvat, Ahmet Emre Bilgili ve Zekeriya Menak (2012), Kent(Li)leşme Pratiğinde Yeni Bir Olgı: Taziye Evleri Ve Farklılaşan Sosyo-Kültürel Pratikler, **Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 2, ss: 212-229.
- POWELL**, Jonathan. (2015). **Teröristlerle Konuşmak silahlı çatışmalar nasıl sona erdirilir? İstanbul: Aykırı Yayınları.**
- RESMÎ GAZETE: Türkçeden Başka Dillerle Yapılacak Yayınlar Hakkında Kanun**, Kanun No. 2932 Kabul Tarihli 19.10.1983, T.C. Resmî Gazete, 22 Ekim 1983 Cumartesi, sayı: 16199.
- SAĞIR**, Adem ve Ülkü İNCİ (2013), Karabük’te Üniversite Algısı: Karabük Üniversitesi Örneği, **İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 2, ss: 49-81.
- SAFA**, Peyami. (1999), **Din İnkılap İrtica**, 5. Baskı, İstanbul: Ötüken Yayınları.
- SAFA**, Peyami. (2007), **Kadın Aşk Aile**, 7. Baskı, İstanbul: Ötüken Yayınları.
- SAL**, Özcan. (2015), **Zorunlu Göç Ve Kentleşme “Siirt Örneği”**, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SANCAR**, Serpil. (2017), **Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti Erkekler Devlet Kadınlar Aile Kurar**, 4. Baskı, İstanbul, İletişim Yayınları.
- SCALBERT YÜCEL**, Clemence. (2018). Şeyh Said ile Mirasının Türkiye’deki Kürt Siyasetinin İnşasına ve Kürt Siyasi Sağının Oluşumuna Etkisi. (Der. Y. Çakmak ve T. Şur), **Kürt Tarihi ve Siyasetinden Portreler**, İstanbul: İletişim Yayınları, ss: 159-172.
- SCHUTZ**, Alfred, (2018), **Fenomenoloji ve Toplumsal İlişkiler**, Ankara: Heretik Yayınları.
- SEYİDOĞLU**, Sadullah. (2018), **Türkiye Arapları (Muş, Bitlis, Siirt, Batman, Mardin Bölgeleri) Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme**, Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SEZGİN**, Osman. (1995). Kız Okullarının Kiblesi Değişmeli, **Kadın Kimliği Dergisi**, Sayı: 6, İstanbul, ss. 10-12.
- SHAYEGAN**, Daryush. (2010). **Yaralı Bilinç Geleneksel Toplumlarda Kültürel Şizofreni**, 6. Baskı, İstanbul: Metis Yayınları.
- SHILS**, Edward. (2003), “Gelenek” (çev. H.Arslan), **Doğu Batı**, Sayı:25.
- SIMMEL**, George. (2015), **Bireysellik ve Kültür**, 2.Baskı., İstanbul: Metis Yayınları.
- SIRMA**, İhsan Süreyya. (2007). Siirt ve Civarının Müslümanlaşması ve Müslümanların Gayri Müslimlerle Olan İlişkileri. **Uluslararası Siirt Sempozyum Bildirileri**. İzmir: Birleşik Matbaacılık., ss:121-125
- SOMEL**, Selçuk Akşin. (1998). “Gericilik, İlericilik’ ve Aydınlar” **Doğu Batı Dergisi**, Sayı:3, ss:43-50.
- SUBAŞI**, Necdet. (2001). Dinsel İtibarın Göstergeleri-Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi Örneğinde Bir Yaklaşım, **Avrupa Günlüğü**, Sayı: 1, s. 95-126.
- TAN**, Mehmet. (2013). **Göçebelikten Kent Hayatına Geçiş: Siirt Duderan Aşireti Örneği**. Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TANPINAR**, Ahmet Hamdi. (2001). **Yahya Kemal**, 4.Baskı, İstanbul: Dergâh Yayınları
- TANPINAR**, Ahmet Hamdi. (2019), **Beş Şehir**, 44. Baskı, İstanbul: Dergah Yayınları.

- TEKİN**, Ferhat. (2005), **Hakkari Örneğinde Aşiret, Cemaat Ve Akrabalık Örüntülerinin Modernleşme Ve Kırsal Çözümle Sürecindeki Siyasal Ve Toplumsal Sonuçları**, Yüksek Lisans Tezi, Konya Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TEZEL**, Yahya Sezai. (2006). Tanzimat Sonrası İmparatorluk ve Cumhuriyet Türkiye'sinde "Muhafazakârlık" Sorunsalı. **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Muhafazakârlık**, Cilt:5, 3. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, ss: 21-39.
- TİREN**, Fikret. (2012), **Cumhuriyet Dönemi'nde Doğu Ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde İskân Politikası Olarak Uygulanan Zorunlu Göç Hareketleri Ve 1984 Sonrası Van Kentinde Zorunlu Göç Hareketlerinin Çocuk Suçluğu Üzerine Etkileri**, Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TOKER**, Metin. (1998). **Şeyh Sait ve İsyanı**, İstanbul: Yenigün Haber Ajansı Basın Yayıncılık.
- TOKER**, Nilgün ve Serdar Tekin. (2007). Batıcı Siyasi Düşüncenin Karakteristikleri ve Evreleri. **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Modernleşme ve Batıcılık**, Cilt:3, 4.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları. ss:82-106.
- TONNIES**, Ferdinand. (2000). **Gemeinschaft ve Gesellschaft. Şehir ve Cemiyet**, (Der. Ahmet Aydoğan), İstanbul, İstanbul: İz Yayıncılık.
- TOPÇU**, Nurettin. (2020), **Kültür ve Medeniyet**, 17.Baskı. İstanbul: Dergah Yayınları.
- TOPÇU**, Nurettin. (2017), **Türkiye'nin Maarif Davası**, 29.Baskı. İstanbul: Dergah Yayınları.
- TOPRAK**, Zafer. (2017), **Türkiye'de Yeni Hayat İnkılap ve Travma 1908-1928**, İstanbul: Doğan Kitap.
- TOSUN**, Cevat, Dallen J. Timonhy ve Yüksel Öztürk (2003), Tourism growth, national development and regional inequality in Turkey, **Journal of Sustainable Tourism**, 11(2-3), ss: 133-161.
- TUNÇAY**, Mete. (2009). İkna (İnandırma) Yerine Tecebbür (Zorlama). **Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Kemalizm**, Cilt:2, 6.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları, ss: 92-96.
- TURHAN**, Mümtaz. (1967). **Garphlaşmanın Neresindeyiz?**, İstanbul: Yağmur Yayınları.
- TURHAN**, Mümtaz. (2006), **Kültür Değişmeleri Sosyal Psikoloji Bakımından Bir Tetkik**, 5. Baskı, İstanbul: Çamlıca Yayınları.
- TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ**, (2013), **Terör Ve Şiddet Olayları Kapsamında Yaşam Hakkı İhlallerini İnceleme Raporu**, 24. Dönem 3. Yasama Yılı.
- TÜRKDOĞAN**, Orhan. (2005), **Doğu Ve Güneydoğu: Kabile Aşiret Yapısı**. İstanbul: IQ Yayıncılık.
- TÜRKMENOĞLU**, Dilşad. (2007). Tek Parti Döneminde Ulus İnşa Politikalarının Eğitim Boyutu, **Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**, Cilt:5, Sayı:1, ss:159-172.
- TÜTENGİL**, Cavit Orhan. (1979). **100 Soruda Kırsal Türkiye'nin Yapısı ve Sorunları**. 3.Baskı. İstanbul: Gerçek Yayınları.
- ÜSTEL**, Füsun. (2004). **Zorunlu Göç Sonrası Köye Dönüş-Ön Rapor** (TESEV), İstanbul.
- ÜSTEL**, Füsun. (2021). **"Makbul Vatandaş"ın Peşinde- II. Meşrutiyetten Bugüne Vatandaşlık Eğitimi**, 9. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.
- YELKEN**, Ramazan. (1999), **Cemaatin Dönüşümü; Geç Modern Dönemde Cemaat Sosyolojisi**, Ankara: Vadi Yayınları.
- YILDIRIM**, Ali. (1999), Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri Ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri Ve Önemi. **Eğitim ve Bilim**, ss:23.112.
- YILDIRIM**, Ali ve Hasan Şimşek (2011). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, 8. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi
- YILDIRIM**, Fadime. (2021), **1980 Sonrası İslamcı Dergilerde Kadın Ve Kadının Çalışma Hayatı: Kadın Kimliği Dergisi Örneği**, Yüksek Lisans Tezi, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- YILDIZ, Ahmet.** (2004). **Ne Mutlu Türküm Diyebilene Türk Ulusal Kimliğinin Etno-Seküler Sınırları (1919-1938)**, 2. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.
- YILMAZ, Aytekin.** (1994). **Etnik Ayrımcılık Türkiye, İngiltere, Fransa, İspanya**, Ankara: Vadi Yayınları.
- YILMAZ, Hakan.** (2005) Türkiye'de Muhafazakârlık, Aile, Din, Batı-İlk Sonuçlar Üzerine Genel Değerlendirme. **Yayınlanmamış Araştırma Raporu**. Açık Toplum Enstitüsü ve Boğaziçi Üniversitesi.
- YÜCEŞAHİN, M. Murat ve E. Murat Özgür** (2006), Türkiye'nin Güneydoğusunda Nüfusun Zorunlu Yerinden Oluşu: Süreçler Ve Mekânsal Örüntü, **Coğrafi Bilimler Dergisi**, Cilt: 4, Sayı: 2, ss: 15-35.
- ZENGİN, H. Sevgi.** (2009). **Modernleşme Sürecinde İktidar-Taşra İlişkileri: Türk Edebiyatında 'Taşra'**. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- ZÜRCHER, Eric Jan.** (2020), **Modernleşen Türkiye'nin Tarihi**, 4.Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.
- İnternet Kaynakları**
- BALCI, Muharrem.** (07.08.2021). <http://www.muhamrembalci.com/hukukdunyasi/tce/889.pdf>
- CAN, Mehmet** (2016), (08. 08. 2021). <https://marksist.org/icerik/Yazar/5937/Kurt-modernlesme-si-mi,-Turk-modernlesmesi-mi?>
- EVRENSEL GAZETESİ** (10.08.2021). <https://www.evrensel.net/yazi/73758/kutlu-dogum-kurtler-ve-muhafazak-rlik>
- KAPLAN, Yusuf** (2015, 03 08). Kürt Meselesinde Sekülerizm Parçalar İslam Kucaklar (10.08.2021). <https://www.yenisafak.com/yazarlar/yusufkaplan/kurt-meselesiundesekulerizm-parcalar-islam-kucaklar-2008322>
- MİŞ, Nebi** (13. 11. 2018) Kayyum Atanan Belediyeler ve HDP (05.08.2021). <https://www.setav.org/kayyum-atanan-belediyeler-ve-hdp/>
- SABAH GAZETESİ** <http://arsiv.sabah.com.tr/2003/10/12/u/y27.html>
- SÖZLÜK** (21.08.2021) <https://www.luggat.com/m%C3%BCteseyid/1/1>
- STRATEJİ DÜŞÜNCE VE ANALİZ MERKEZİ** (SDAM), (2016). Türkiye'de Medreseler Ve Din Eğitimi (28.06. 2021). <Http://Www.Stratejidusunce.Org/Detay/Haber/1005/Turkiyede-Medreseler-Ve-DinEgitimi.aspx>
- T.C. SİİRT VALİLİĞİ** (25. 07. 2021). <http://www.siirt.gov.tr/tillo>
- T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI** (2017) Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırma Raporu (26.07.2021.) <https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/b94224510b7b/sege/il-sege-raporlari>
- TURAN, Abdulkadir** (07. 08. 2015.). Kürtlerin İslami Kimliğinin İmhası. <https://dogruhaber.com.tr/mobil/YazarOku.php?id=4978>
- VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ** (20. 02. 2008) (<https://www.vgm.gov.tr/kurumsal/teskilat-yapisi/birimlerin-gorev-ve-tanimlari>)
- YILDIRIM, Kadri** (29. 06. 2016) <https://www.internethaber.com/hdpli-kadri-yildirim-partisini-topa-tuttu-1607086h.htm>
- YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI** (21. 07. 2021) <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/Turkiyenin-yuksekogretim-stratejisi.pdf>
- WİKİPEDIA** (15. 08. 2021) https://tr.wikipedia.org/wiki/Dil_ölümü.

